Nici muzele nu mai tac!

(Mircea Bunea, 11 decembrie 2006)

În fiecare zi, pe lumină, pe fereastra dinspre Marea Mediterană a camerei 410 a Hotelului Armon Yam din Bat Yam – pe românește: Fiica Mării, una dintre localitățile din preajma Tel Aviv-lui -, chiar dacă vrei, n-ai cum să nu observi avioanele de cercetare care, după programe parcă alese aiurea, brăzdează cerul scrutând tot ceea ce mișcă pe coastă și în aer; noaptea, același lucru îl fac elicopterele; dacă ai ochi buni, la orizont, pe apă, ziua, poți desluși contururile fregatelor (?!), iar noaptea doar luminile lor de poziție și, din când în când, fulgerarea vreunui reflector; deși nu le-am văzut, nu cred că aș risca prea mult dacă aș paria că zona este supraveghetă și din submarine; am văzut însă cum, dis-de-dimineață, cu mult înainte ca numeroșii împătimiți ai thalasoterapiei și ai surfului cu parapanta să-și facă apariția ca să salute soarele și valurile, fiecare centimetru de plajă este scotocit cu ajutorul detectoarelor de metale. Impresia creată este că nici măcar pescărușii nu scapă ochilor permanent deschiși ai acelora destinați ca să păzească țărmul israelian.

Am întrebat de când se întâmplă așa și mi s-a răspuns: În urmă cu trei-patru ani, la adăpostul întunericului, un comando palestinian dintr-o barcă pneumatică a atacat un hotel de-al nostru, aici, în apropiere. Bineînțeles că a fost anihilat dar, pentru ca asemenea situații să nu se mai repete, au fost luate măsuri speciale. În perioada conflictelor deschise, ca acum, în Fâșia Gaza, asemenea precauții nu pot să lipsească...

O veche butadă reportericească susține că pentru a cunoaște o țară, o regiune, o localitate ești obligat să trăiești acolo ori șapte zile, ori șapte ani. Zice-se că acesta ar fi timpul necesar trecerii de la aparență la esență. Eu, ca jurnalist însoțitor al Operei Comice pentru Copii, am fost trecător prin Israel zece zile, la începutul lunii noiembrie. Timp suficient pentru ca să realizez nu numai rigoarea și amploarea, ci și valoarea și vigoarea măsurilor speciale aflate la vedere: la intrarea în Mall-uri, de pildă, ești controlat cu detectorul de metale, ca și la aeroport; la fel se întâmplă în fața ușilor de la sălile de spectacol, la fel în holurile unor hoteluri. Incintele foarte aglomerate - fie ele în mijloacele de transport în comun, la Zidul Plângerii, la Mormântul Sfânt, în universități, școli, bazaruri, zone turistice ș.a.m.d. – fac obiectul unei atenții sporite. Chiar și pe autostrăzile altminteri splendide care traversează deșerturile Iudeii și Jahuda – amintiți-vă că în ultimul s-au descoperit celebrele Manuscrise de la Marea Moartă – am văzut puncte de control speciale pentru vehiculele care par a fi suspecte. Tineri hotărâți, ale căror fețe nu trădează nici măcar urmă de încrâncenare cazonă, dar înarmați până-n dinți, îi evaluează rapid, din ochi, pe ocupanții automobilelor și, după semne numai de ei deslușite, te opresc sau nu. După trei-patru zile, mi-a devenit limpede că până și masivii pereți din beton armat care flanchează arterele de circulație din și dintre principalele orașe israeliene au destinații strategice, că se înscriu în aceeași logică a autoapărării în fața unor dușmani care, iată – citiți comunicatele de presă parvenite din zonă -, aproape de la o săptămână la alta, se dovedesc a fi tot mai înverșunați împotriva evreilor. Și nu cred că trebuie să fii de-al locului pentru ca să înțelegi și de ce somptuasa Casa Cărții din Ierusalim – depozitara unor rarissime și inestimabile dovezi de cultură și civilizație – a fost gândită și construită ca să reziste până și unui atac cu bombă atomică!

Sunt voci care susțin că astfel de precauții ar fi exagerate și că Israelul va deveni – dacă nu cumva a și devenit – un stat polițienesc. Nu cred. Nici una dintre măsurile pomenite mai sus nu este

gândită ori îndreptată împotriva propriei populații, chiar dacă, alături de evrei, majoritari, firește, trăiesc și arabi (cam 18 la sută), și cerchezi, și armeni ș.a. În Tel Aviv există un întreg cartier arab, dar toți evreii cu care am vorbit aveau despre ei o părere foarte bună. Alte voci pretind că Israelul va deveni – dacă nu cumva a și devenit – o țară imperialistă. Și se motivează nu neapărat cu secvențe din făcăturile a la Mel Gibson, ori cu argumente extrase din mentalitățile spuzite de teoriile conspirației, gen Protocoalele Înțelepților Sionului, ci cu o realitate incontestabilă: ocuparea zonei vestice a Ierusalimului și mutarea acolo a sediilor guvernului și parlamentului israelian (în pofida rezoluției ONU, care preconiza pentru acest oraș un statut internațional). Nici asemenea opinii nu mi se par a fi pertinente. Chiar dacă te numești Organizația Națiunilor Unite, nu înseamnă că nu poți greși. Și tocmai pentru că reprezinți comunitatea internațională ești obligat la un comportament echidistant. Nu-i corect să fii mumă pentru unii și ciumă pentru alții. Or numita rezoluție tocmai asta face. Mai bine zis, se preface a uita că la Ierusalim nu există numai Mormântul Sfânt (revendicat, pe bună dreptate, de creștini); nu există numai Domul Stâncii (revendicat, pe bună dreptate, de arabi, pentru că de acolo s-a înălțat la cer, cu cal cu tot, profetul Mahomed); ci există și Turnul palatului lui David, de pe vremea când orașul era chiar capitala regatului israelian, ca și pe vremea lui Solomon, cu o mie de ani înainte de Iisus Hristos. Și că într-adevăr așa stau lucrurile, dovezile pot fi găsite nu numai în Biblie, ci și în arheologie. Însă unii, iată, confundă istoria cu marketul și cred că ultimul venit trebuie să fie primul servit, negând evidențe, negând tot. Este ca și cum s-ar pretinde că – stupidă judecată! – dacă cineva te-ar forța să-ți părăsești casa părintească, atunci când te întorci, chiar după mult timp, actele tale de proprietate ar fi devenit identic nule...

Mai mult decât atâta. Hotărârile ONU sunt uneori invocate, evocate și aplicate cu o selectivitate cel puțin ciudată. La numai o zi (!!!) după proclamarea statului israelian (14 mai 1948), Liga Arabă (pe atunci: Egipt, Transiordania, Siria, Liban, Irak, Arabia Saudită) a declanșat primul război împotriva statului evreu – într-atâta de mare era ura arabilor împotriva evreilor, atunci. Cu timpul, ura a sporit. Violența a născut violență. La ură se răspunde cu ură. Au urmat aproape încă zece conflagrații care, deși scurte, au fost deosebit de crâncene. Iertată-mi fie incursiunea istorică, dar tocmai am citit pe un flux de știri că Israelul ar trebui perceput ca o țară războinică. I-auzi, ia! Chiar așa? Când, după 2000 de ani, în sfârșit, ai din nou o țară a ta, recunoscută de comunitatea internațională, dacă faci tot ceea ce depinde de tine ca să o aperi și să asiguri liniștea cetățenilor tăi, asta înseamnă că ești o țară războinică? Nu cred (deși, ca tot omul ce se vrea informat am citit și eu cartea lui Roger Garaudy despre Miturile fondatoare ale politicii israeliene). Dacă te aperi de vrajba și de ura cultivate de fundamentaliștii ambelor părți – amintiți-vă de atentatele cu bombă, de numeroasele răpiri, de amenințările extremiste – asta înseamnă că ai devenit țară războinică? Nu cred. Dacă șeful unui stat vecin nu se sfiește să ceară desființarea statului tău, iar tu, tot ca stat, te înarmezi și încerci să-i dejoci planurile de înarmare nucleară, asta înseamnă că ai devenit țară războinică? Nu cred. Totdeauna, indiferent de meridianul locului, armelor li s-a răspuns cu armele, nu cu citate din Tora, Biblie ori din Coran.

Ceea ce cred este ceea ce am văzut cu ochii mei: viața în Israel curge normal și nu-i mai periculoasă decât, să zicem, o plimbare nocturnă prin cartierele bucureștene Crângași ori Ferentari... Viața economică, socială, politică se desfășoară firesc, iar populația află de la televizor și din ziare ce se mai întâmplă pe Înălțimile Golan, în Fâșia Gaza... Am văzut, și m-a bucurat succesul Operei Comice pentru Copii pe care am însoțit-o (titlul apărut într-un ziar isreaelian mă scutește de orice comentariu pro domo sua: "Un spectacol încântător"). Ceea ce m-a uimit: în ciuda biletelor ale căror prețuri sunt cam piperate, sălile de teatru și de concert sunt arhipline. Și încă. Abia acolo am

constatat că latinul Cicero s-a înșelat atunci când a spus că inter arma silent musae (între arme – adică în vreme de război – muzele tac). În Israel nici muzele nu mai tac, în ciuda conflictelor. Ca și ONU, iată că și celebritățile sunt supuse greșelii... Firește, bine ar fi, minunat ar fi, ca omenirea să audă doar glasurile Eutherpei, Thaliei, Caliopei, Polimniei, Uraniei, Terpsihorei... Însă nu are absolut nici un sens să ne îmbătăm cu apă rece și să ne luăm dorințele drept realități. Adică să sperăm că pacea se va instala curând în Orientul Apropiat. Va mai curge încă multă apă între Marea Galileii și Marea Moartă până când vor amuți armele. Dacă vor amuți vreodată. Pentru că este evident: s-au acumulat acolo kilotone de ură pe metrul pătrat. Ca și prin alte părți, puțini sunt oamenii locului convinși că versul lui Schiller, toți pe lume frați noi suntem – care se cântă în fascinanta Oda bucuriei din nemuritoarea Simfonia a IX-a compusă de titanul Beethoven – ar fi adevărat...